

Vår saksbehandler: Christina Mendicino Grønli

Vår dato:
22.01.2016
Deres dato:
03.08.2015

Vår referanse:
2015/4581
Deres referanse:

Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen AS
hans.moxnes@ebav.no

Vedtak om avslag - Ny videregående skole etter friskoleloven - Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen AS (org.nr. 915645194)

Utdanningsdirektoratet viser til søknad fra Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen AS datert 3. august 2015 og suppleringer fra søker 19. oktober og 9. november 2015.

Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen AS søker om godkjenning av Vg1 til Vg2 med inntil 150 elevplasser etter friskoleloven § 2-1 første ledd første punktum jf. andre ledd bokstav h.

Vedtak

Utdanningsdirektoratet imøtekommer ikke søknaden fra Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen AS (org.nr. 915 645 194) etter friskoleloven § 2-1 første ledd første punktum jf. andre ledd bokstav h, videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Rettslig grunnlag

"Departementet kan godkjenne frittstående skolar og driftsendringar ved godkjende frittstående skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune. Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet, eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast. Vertskommunen eller vertsfylket skal få høve til å gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og dei kan klage på departementet sitt vedtak. Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6-1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

[...]

h. vidaregåande opplæring i yrkesfaglege utdanningsprogram

[...]"

Utdanningsdirektoratets vurdering

Utdanningsdirektoratet har gjennomgått søknaden til Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen AS og har gjort følgende vurderinger:

Vedtekter

Skolen skal ha ett sett med vedtekter som både skal samsvare med friskolelovens regler om ett rettssubjekt, styret, styrets oppgaver og bruk av midler ved nedleggelse. I tillegg skal vedtektene være i samsvar med skolens rettsgrunnlag (f.eks. aksjeloven eller stiftelsesloven).

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweigaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Skolens vedtekter er vurdert og tilfredsstillende til friskolelovens minstekrav. Vi ser imidlertid at det kan være en fordel om skolen i sine vedtekter regulerer styrets ansvar og oppgaver. Vi viser her til at styret er ansvarlig for å drive skolen i samsvar med friskoleloven, forskrifter gitt med hjemmel i denne og forutsetningene i skolens godkjenning, jf. § 5-2 første ledd. Kravene til styrets oppnevning, sammensetning mv. er fastsatt i friskoleloven § 5-1, mens styrets plikter og oppgaver er nærmere presisert i § 5-2.

Inntaksreglement

Skolen har sendt inn revidert inntaksreglement etter en foreløpig vurdering av skolens søknad. Blant annet ble det påpekt at skolen måtte ha et inntaksreglement som er etterprøvbart.

Skolen ønsker fortsatt å kunne ta inn elever med lavere karakter enn 2 i ett eller flere fag basert på en særskilt vurdering. Ett av vurderingskriteriene er elevens motivasjon og egnethet til å gjennomføre Vg2. Vi mener at dette er kriterier som ikke kan la seg måle eller etterprøve.

Vi viser til forskrift til opplæringsloven § 6-37 som regulerer muligheten for en skole å la en elev fortsette på neste trinn til tross for at eleven ikke har bestått i alle fag. Vi mener at skolen evt. kan legge tilsvarende vurdering til grunn dersom den ønsker å ha opptak til Vg2 for elever som ikke har bestått alle fag.

Ordensreglement

Skolen har sendt inn revidert ordensreglement. Friskolelovens minstekrav er ivaretatt, og reglementet kan godkjennes. Vi peker imidlertid på at reglementet er noe langt. Vi anbefaler at skolen har et ordensreglement som er lett for elevene å sette seg inn i og forstå. Et ordensreglement skal inneholde skolens ordensregler og oppgi eventuelle reaksjoner ved brudd på reglene. Andre forhold som allerede fremgår av friskoleloven, slik som reaksjonsmåter ved fusk og skolepersonalets plikter, er ikke nødvendig å ha med.

Vi viser til at det er henvisninger til reglene i opplæringsloven. Tilsvarende reguleres av friskoleloven § 3-9.

Budsjett

Skolens budsjett er vurdert og funnet tilfredsstillende i henhold til økonomiforskrift § 2, krav til budsjett.

Vi minner om friskolelova § 6-3 Krav til bruken av offentlige tilskot og skolepengar, Alle offentlige tilskot og skolepengar skal kome elevane til gode, og at et eventuelt overskudd skal disponeres etter kapittel 4 og 5 i økonomiforskriften.

Skjønsmessig vurdering

I tillegg til å vurdere om skolen tilfredsstillende til minstekravene i loven, har Utdanningsdirektoratet foretatt en skjønsmessig vurdering som blant annet er basert på hvilke konsekvenser godkjenningen vil få for den offentlige skolestrukturen, og hvilket behov det er for skolen.

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO
Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:
7694 05 10879
Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA

Hordaland fylke (vertsfylke) er i tråd med friskoleloven § 2-1 første ledd gitt anledning til å uttale seg om saken. I brev datert 30. november 2015 fremgår det at fylkeskommunen er negativ til etableringen. I uttalelsen fremgår blant annet følgende:

Fylkesutvalet støtter ikkje søknaden om godkjenning. Ei godkjenning vil ha negative konsekvensar for den offentlege skulestrukturen. Ei slik etablering vil ha negativ verknad på dei endringane som er gjort for å sikre robuste fagmiljø og vil gje fylkeskommunen ei utfordring i formidling til læreplassar.

Fylkeskommunen har i sin redegjørelse blant annet lagt vekt på konsekvensen for skolestrukturen i fylket og skriver følgende:

Nye tal frå Statistisk Sentralbyrå viser at reisejusterte framskrivingar av elevtalet i fylket er lågare enn tidlegare forventa. Elevtalet er forventa å liggje på 3500 i 2025 og 3700 i 2035. Dette er 500 færre elevar i 2025 og 1000 færre elevar i 2035 enn det som ligg til grunn for skulebruksplanen.

Skulane i Hordaland har til saman 668 elevar på bygg og anleggsgfaga i inneverande skuleår, og det er klårt at ein auke på 150 elevplassar i ein friskule vil få store konsekvensar for den offentlege skulestrukturen. Tilbodet vil måtte leggst ned ved fleire av dei offentlege skulane.

Når det gjelder behov for læreplasser skriver fylkeskommunen at det er et stort behov for lærlinger, men at det er et problem at det er få elever som søker seg til utdanningsprogrammet. Fylkeskommunen viser til at det er inngått flere intensjonsavtaler med lærebedrifter enn søkere til læreplass.

I sin redegjørelse for skolens elevtall skriver skolen blant annet følgende:

På landsbasis er det i 2015 i alt 10.582 søkere til Bygg- og anleggsteknikk (BA), fordelt med 3.774 til VG1, 3.787 til VG2 og 3.021 til læreplass. Søkertall til VG1 viser økning for første gang på mange år. På landsbasis vil således et maksimalt opptak til YBA utgjøre henholdsvis 2,4 prosent på VG1 og 1,6 prosent på VG2 relatert til årets søkertall.

I Hordaland er det i 2015 i alt 18.906 søkere til de videregående skolene, hvorav 17.455 med ungdomsrett. 455 har søkt opptak på linjer med bygg- og anleggsgfag, en økning på 70 søkere fra 2014. Ved første inntakssomgang var det over 100 elever som stod på venteliste for å komme inn på bygg og anlegg (ref. Bergens Tidende 08.07.2015). Antall primærsøkere til VG1 på de 14 fylkeskommunale skolene som tilbyr videregående opplæring i Bygg- og Anleggsteknikk er 360, mens kapasiteten ved disse skolene er 347 elever. (264 av de 360 søkerne kommer direkte fra 10. klasse i ungdomsskolen). På fylkesbasis vil således et maksimalt opptak til VG1 på YBA utgjøre 25 prosent relatert til årets søkertall blant søkere med bosted i Hordaland.

I forhold til den omstilling som nå finner sted i arbeidsmarkedet nasjonalt, og ikke minst regionalt som følge av et lavere aktivitetsnivå i oljerelatert industri, forventes en ytterligere økning i søkertall til bygg- og anleggsgfag i årene som kommer. Fra og med 2016 kommer myndighetene til å innføre en ordning som innebærer at bedrifter som

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon
+47 23 30 12 00

Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:
7694 05 10879

Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA

deltar i offentlige anbud plikter å ha lærlinger. I bygg- og anleggsnæringen vil en klausul som medfører at alle som utfører oppdrag for det offentlige av en viss størrelse må benytte lærlinger i prosjektene kunne få stor betydning for rekrutteringen til denne yrkesutdanningen. Antallet læreplasser vil øke, og vil dermed gjøre utsiktene for den enkelte søker til å kunne få fullført utdanningen med lærlingekontrakt og til slutt fagbrev mindre usikker.

Etablering av et alternativt utdanningstilbud med nær tilknytning til bedriftene i bransjen og opplæringskontorene antas også i seg selv å kunne forsterke interessen for å ta videregående opplæring innen bygg og anlegg. Oppstart av YBA med elevplasser innenfor omsøkt ramme vil således både bidra til å avhjelpe den kapasitetsmangelen som allerede nå avtegner seg i de fylkeskommunalt eide skolene i Hordaland, og i bidra til at tilfanget av lærlinger øker i takt med bygg- og anleggsnæringens behov.

Som fylkeskommunen påpeker er det usikkert hvilke innvirkninger en ny friskole vil ha på søker tallene.

Utdanningsdirektoratet har også mottatt uttalelse fra Bransjeforeningen og opplæringskontoret i Hordaland, som gir uttrykk for at de er negative til en etablering som omsøkt. De mener at en privat yrkesfagskole vil ødelegge for den eksisterende strukturen og endringene som er gjort for å få til et godt samarbeid mellom fag. I tillegg har vi mottatt en kopi av et brev til skolens styre fra Bygningsgruppen Bergen som uttaler at etableringen på nåværende tidspunkt ikke vil være en god strategi for å nå et felles mål om en best mulig yrkesopplæring innenfor bygg- og anleggsfagene. Til dette har Utdanningsdirektoratet mottatt et svar fra skolen som argumenterer for at de tvert imot vil styrke målet om utdanning av flest mulige dyktige fagarbeidere.

Utdanningsdirektoratet har ikke forutsetninger til å vurdere i hvilken grad etablering av en friskole vil påvirke verken popularitet og samarbeid innenfor byggebransjen, og legger dermed ikke vekt på uttalelsene som har kommet i denne forbindelse.

I Prop.84 L (2015-2015) punkt 5.4.8 står det blant annet følgende:

«Departementet viser til at fylkeskommunen har det overordnede ansvaret for videregående opplæring slik det er lovfestet i opplæringsloven § 13-3 femte ledd. Fylkeskommunen må ha et bredt spekter av opplæringstilbud som ivaretar den lovpålagte plikten til å ta hensyn til blant annet søkerens ønsker og samfunnets behov. En begrunnet innsigelse om at etablering av en friskole vil gjøre det vanskelig å opprettholde desentraliserte tilbud som følge av sviktende elevgrunnlag, vil være relevant i søknadsbehandlingen.

[...]

Etter gjeldende rett har fylkeskommunen ansvaret for formidling av læreplasser. Dette gjelder også elever som har gått Vg1 og Vg2 i private skoler. Begrunnede innsigelser fra fylkeskommunene om mulighetene til å skaffe læreplasser innenfor de aktuelle studieretningene, vil etter departementets oppfatning være relevant og måtte tillegges vekt i søknadsbehandlingen.»

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweigaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA



Til tross for at skolens søknad viser en grundig gjennomgang av skolestrukturen i fylket, mener vi at fylkeskommunen står nærmest til å vurdere hvilke faktiske konsekvenser en etablering vil ha.

Utdanningsdirektoratet viser til friskolelovens intensjon om at foreldre og elever skal kunne velge alternativer til det offentlige skoletilbudet, men at dette ikke må gå på bekostning av allerede etablerte tilbud. I denne sammenheng legger vi også vekt på at friskolen vil tilby opplæring etter identiske læreplaner som i offentlig skole, og at argumentet om muligheten for å velge noe annet dermed ikke gjør seg gjeldene i like stor grad.

Vi viser også til at skolens inntaksreglement ikke kan godkjennes, men presisere at dette ikke har vært avgjørende for sakens utfall.

På bakgrunn av det ovenstående og en helhetlig skjønnsmessig vurdering imøtekommer ikke Utdanningsdirektoratet søknaden om godkjenning av ny videregående skole etter friskoleloven § 2-1 andre ledd.

Informasjon om klagemulighet

Utdanningsdirektoratets vedtak kan klages inn for Kunnskapsdepartementet. Etter forvaltningsloven § 29 er fristen for å klage tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem. Etter forvaltningsloven § 32 er det nærmere regler om klagens adressat, form og innhold. Det understrekes at klagen skal sendes det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket. Etter forvaltningsloven §§ 18 og 19 har parten rett til å se sakens dokumenter.

Vennlig hilsen

Einar Simonsen Plahter
avdelingsdirektør

Christina Mendicino Grønli
seniorrådgiver

Kopi:
Kunnskapsdepartementet
Hordaland fylkeskommune
Fylkesmannen i Hordaland

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO
Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:
7694 05 10879
Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA